

שליחת „העולם הזה“ בביאנלה של וונציה

מדווחת על מיפגש האמנות המודרנית

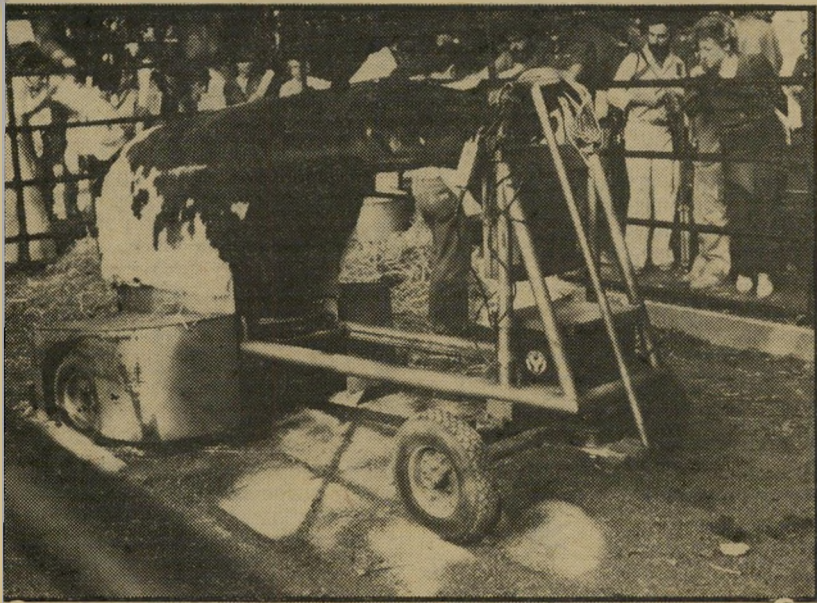
סופרמארקט של חידוחים

מתממש כאשר הטבע יראה מתוך יושר ואינטגרציה, ובמושגים ובמידות הניתנים להגדרה כמו חלל, זמן וכמות. בכלים אלה אפשר לחשוף את הטבע. זו גם הדרך ליצור דיאלוג אמיתי והוגן עם הטבע. מרבית האמנים לא השתמשו בכלים אלה כדי ליצור נקודות-מיפגש אמיתיות עם הטבע. כל האמנים המשתתפים שותפים לדבר אחד: הימנעות בכל מחיר מתחרות עם הטבע. בכך אבדה ההזדמנות לקיים

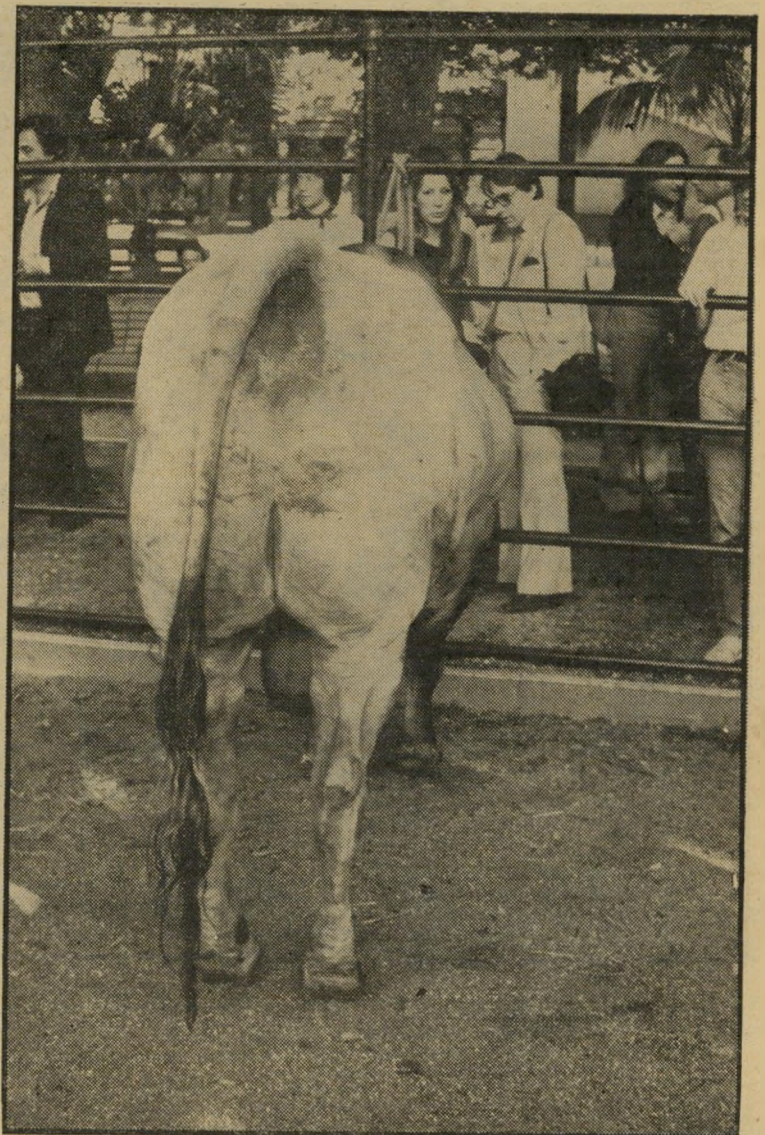
אם ונציה היא קצפת של עיר, הרי הביאנלה היא סופר-דופר ספאגטי. לבד מן העובדה שמטרת הביאנלה להגיש חומר ייצוגי-עכשווי, העונה על נושא של ההנהלה קובעת מדי שנתיים, הרי למעשה מהווה הביאנלה מקום מיפגש חשוב לכל העוסקים במלאכת היצירה האמנותית ובהפצתה ברבים. העונה משתתפות 28 מדינות בביאנלה, שאחת מבעיותיה היא הנושא שלה. כש-

„עבודה כרטומסקיובה“ כביתן המרכזי אידויטי להינעל מאחרי מנעול ובריוח

„פרה מכאנית מחפשת שור“ אופן פאשיסטי

„שזריקור“ פואטיקה של ממש

דיאלוג. שהיה בוודאי חושף את הבדידות והניכור של האדם בן-זמננו. אתה מרגיש את המבוכה. כל אמן יודע שעבודתו צריכה להיות בעלת כוח-הגדרה של אותה נקודת-מיפגש חשובה שבין נסיונו האישי והניסיון הטוטאלי של הטיבע — כאשר זה משמש מרכז כל החיים. כל אמן גם יודע שנקודת-מיפגש זו צריכה לבטא גם את הצרכים האינטלקטואליים-רוחניים וגם את אלה החושיים. אלמנטים אלה היו צריכים להשפיע בכל העבודות — יהיו אשר יהיו מבחינת תדמיתם החיצונית. הביאנלה לא-יכליך מסובכת מבחינת הנושא שלה והתוצאות בשטח. כפי שהיא עלולה לסכך את היצירה בעתיד. וזה נכון לגבי כל אלה שלקחו את הנושא ב-רצינות. מצאתי מדינה אחת (לבד מישראל) שלא לקחה את העניין ברצינות. ביתן האמריקאי הוצגו השנה הארי קאן להאן וריצ'ארד דיבנקורן, שני קלאסיקנים — האחד בצילום והאחר באמנות האבסטרקט. שניהם אמנים ידועים ורבוטוססים, כאשר המעבר בין טבע לאמנות אצלם הוא במובן הקלאסי ביותר, וידוע לכל.

לעצמו הנושא הוא טוב, ומעלה שאלות מעניינות בקשר ליחסים שבין האדם לטבע. אך במציאות הקיום האנושי של היום, בא הנושא הזה קצת מאוחר מדי או קצת מוקדם מדי. מצד אחד עדיין מתקיימים בכל העולם סימפוזיונים בנושא של אמנות וטכנולוגיה, ואין עדיין די זמן ופרספקטיבה להגיע לניסוחים מדויקים ביחסים אלה. מבחינה זו, גם מאוחר וגם מוקדם מכדי לדבר על אמנות וטבע, טבע אמנות ואנטי-טבע. אפשר לטפל באמנות-טבע בהתייחסות היפותטית-אידיאלית. אך יש להביא ב-חשבון את הסיכון שהתוצאה תהיה מופת לשטת למדי. מאחר שהנושא מציב סיכונים כאלה, מרבית המשתתפים — הן אמנים והן קוראטורים — קיבלו אותו במבוי-כה רבה. מבחינת התוצאה, מרבית העבודות ה-מוצגות השנה הן בעלות תכונות פיסיות מורגשות. אין מנסים לייפות את קצותיהן החדים. העבודה נעשית מדעית פחות ופחות. התערבות האמן חשובה פחות והידיעה האנושית המצטברת הופך כאן בלתי-רלוואנטי.

כך יכלו לבוא תחת הכותרת „מהטבע לאמנות — מהאמנות לטבע“ עבודות חריגות, שאולי לא היו זוכות בהגדרה „אמנות“ באופן רגיל. כך נוצר תחום-מיחיה לגיטימי לעבודות בלתי-גמורות ובלתי-מעובדות. התערבות האמן בהן מתבטאת בעצם הבאתן אל תוך הקונטקסט הזה — זוהי התערבות מינימאלית. כאשר אתה מסתובב בגני הביאנלה, נדמה לך שכל הידע האנושי נעצר בזה. כאילו שום דבר אינו חשוב — הישגים, מסקנות אנושיות, מטרות הומאניות, ידע טכני וכו'. בהצהרה לעיתונות אמר הקוראטור האיטלקי לואיג'י קארלוציו: „הידיעה של הידע האנושי דומה לחווה. הוא

הקפאת

מצבים קיימים

אחד הדברים הקשים שראיתי הוא קיר בטון, שקיבל פאטינה יפהפיה מעשה ידי מאורו סטאקוולי. זה, כשלעצמו, נראה בעיני „מעשה אמנות“, אך העמדתי בו בפתח הכניסה לביאנלה באופן שממש חוסם את הדרך (ובהחלט גם קצת מסתיר את „היער“ של קדישמון) ואת הפרספקטיבה וההנפלאה של גני הביאנלה — כולה (המשך בעמוד 36)